

рекомендації та власний досвід. *Астма та алергія*. 2022. 3. С. 33–40.  
<https://doi.org/10.31655/2307-3373-2022-3-33-40>

12. Zhang Y., Lan F., Zhang L. Advances and highlights in allergic rhinitis. *Allergy*. 2021. 76. P. 3383–3389. <https://doi.org/10.1111/all.15044>

13. Scadding G. K. et al. Allergic Rhinitis in Childhood and the New EUFOREA Algorithm. *Allergy*. 2021 Jul. Vol. 14, Issue. 2. P. 706589. <https://doi.org/10.3389/falgy.2021.706589>.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-640-2-48>

## **ЗДОРОВА НАЦІЯ 2026: МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЯК НОВІ СТАНДАРТИ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЦИНИ**

***Ватан Майя Миколаївна***

*доктор філософії з медицини,*

*доцент кафедри гігієни, медичної екології та громадського здоров'я*

*Одеський національний медичний університет*

*м. Одеса, Україна*

***Криленко Володимир Ігорович***

*здобувач вищої освіти*

*Одеський національний медичний університет*

*м. Одеса, Україна*

***Литвиненко Катерина Олександрівна***

*здобувач вищої освіти*

*Одеський національний медичний університет*

*м. Одеса, Україна*

Сучасний розвиток та реформування системи охорони здоров'я України потребує впровадження нових підходів не лише до збереження та зміцнення фізичного, а й психічного здоров'я населення. Повномасштабна війна в Україні сформувала безпрецедентні виклики для системи охорони здоров'я. За рахунок соціальної, економічної

нестабільності та значного психологічного навантаження, особливої значущості набувають аспекти ментального здоров'я та медичної реабілітації. Ці питання перестали бути додатковими напрямками і перейшли вже у базові стандарти надання медичної допомоги на всіх рівнях. Саме тому формування концепції «Здорова нація 2026» є важливим напрямом модернізації української медицини.

Актуальність збереження ментального здоров'я є головним питанням не лише у нашій країні, а й у багатьох країнах світу через те, що захворюваність на розлади психіки та поведінки входить до 10 найпоширеніших захворювань і є великим соціальним тягарем і головною причиною зменшення років життя людей планети.

Ментальне здоров'я є невід'ємною складовою загального стану здоров'я людини. Постійний стрес, тривожність, емоційне виснаження та психотравмуючі події негативно впливають на працездатність, соціальну адаптацію та якість життя населення. Особливо гостро проблема психічного здоров'я проявляється серед військовослужбовців, внутрішньо переміщених осіб, дітей та підлітків.

Важливу роль у сучасній медицині відіграє система реабілітації. Реабілітаційні заходи спрямовані на відновлення фізичного та психоемоційного стану людини після травм, захворювань або стресових ситуацій. Сучасна реабілітація включає медичну, психологічну та соціальну допомогу, що забезпечує комплексний підхід до відновлення здоров'я пацієнтів. Одним із ключових напрямів державної політики у сфері охорони здоров'я є створення доступної системи психологічної підтримки населення. Важливим завданням є розвиток центрів психічного здоров'я, впровадження програм психологічної допомоги та підготовка кваліфікованих спеціалістів. Значну роль також відіграє популяризація культури турботи про психічне здоров'я та подолання суспільних стереотипів щодо звернення по психологічну допомогу.

Не менш важливим є розвиток системи фізичної та медичної реабілітації. Після отриманих травм або перенесених захворювань пацієнти потребують тривалого відновлення, що включає фізіотерапію, лікувальну фізкультуру, психологічну підтримку та соціальну адаптацію. Ефективна реабілітація сприяє поверненню людини до активного життя та зменшує ризик інвалідизації.

Крім медичних аспектів, питання ментального здоров'я та реабілітації мають важливе соціально-економічне значення. Збереження психічного здоров'я населення сприяє підвищенню продуктивності

праці, соціальної стабільності та зміцненню демографічного потенціалу держави. Інвестування у профілактичні програми та реабілітаційні заходи є важливою складовою розвитку сучасної системи громадського здоров'я.

Отже, ментальне здоров'я та реабілітація є новими стандартами української медицини та повинні стати фундаментом в межах концепції «Здорова нація 2026». Важливо змінити головний акценту змістити на всесторонній підхід, де з одним пацієнтом одночасно працювали лікар фізичної та реабілітаційної медицини, фізичний терапевт, ерготерапевт, психолог та логопед. Таким чином, за рахунок подальшого розвитку цієї галузі, відбудеться розширення мережі регіональних центрів та поглиблення міжнародної співпраці для впровадження нових практик у системі охорони здоров'я. Комплексний підхід до охорони психічного та фізичного здоров'я населення сприятиме покращенню якості життя громадян та зміцненню системи охорони здоров'я України.

### Література:

1. Основи громадського здоров'я / за ред. В. Ф. Москаленка. Київ : Медицина, 2021.
2. Пасхін Г. І. Особливості психологічного та емоційного стану осіб молодого віку під час військових конфліктів. *Ментальне здоров'я*. 2025. № 2. 65–69. DOI <https://doi.org/10.32782/3041-2005/2025-2.11>
3. Mental Disorders Collaborators. Global, regional, and national burden of 12 mental disorders in 204 countries and territories, 1990-2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. *Lancet Psychiatry*. 2022
4. Коваленко І. В., Сидоренко М. П. Інтеграція психологічної допомоги в первинну ланку медицини під час воєнного стану. *Український медичний часопис*. 2025. № 3.